

שבת שלום ללכם! פרשת השבוע שלנו עוסקת בפרשת המרגלים. המרגלים היו אנשים מיחידים מאוד וצדיקים, שנשלחו לבדוק את ארץ ישראל - וחרזו מלאי ספורים מפחידים על העם שחי שם, והענקים שמסתובבים שם. עם ישראל שמע את ספורם, האמין, וישב לבכות בכיה של חנם. ומאז נגזרה עלינו בכיה של דורות באותו לילה, הרי הוא ליל תשעה באב.

הושע בן נון וכלב בן יפנה לא היו עם המרגלים בעצתם, אלא ספרו טוב על ארץ ישראל, וכמעט נרממו באבנים עקב כך. בסופו של דבר, כל אותם בוכים אמנם לא זכו להכנס לארץ ישראל, אלא מתו במדבר במשך ארבעים שנה, ודוקא יהושע בן נון וכלב בן יפנה, בזכות העבדה שהגנו על הארץ, גם זכו להכנס אליה ולחיות בה, כאשר יהושע בן נון היה המנהיג של עם ישראל בשנות כפוש הארץ.

מספור זה אנו לומדים על חשיבותה הרבה של ארץ ישראל, וגם על החשיבות הרבה של ההודאה לה' על כל הטוב שהוא נותן לנו. לפעמים יש לנו נטיה "לקטר" גם על דברים טובים: אך נטיה זו היא רעה מאוד מאוד, כיון שיש בה פניות טובה ואפילו חליה חסר אמונה. ולכן עלינו לרפ'ש לעצמנו משקפים חיוביים, לראות את העולם באור חיובי, ולהודות לה' כל יום על כל הטוב אשר גמלנו. כי כל אחד מאתנו קבל מתנות יקרות מפז מאת בורא העולם, ועל כך אנו מודים לו בכל יום ויום. אנו יהודים. אנו יודעים עברית. אנו יודעים קראו וכתוב. אנו רואים, שומעים, הולכים ומדברים. כל אלו הן מתנות נפלאות של א' כלם זוכים להם. ועל כל אלו ועוד, תודה בורא עולם, תודה רבה מע מק הלב!

תפילות בבקשה לשמור על קדושת העליון ולא לשכוח להעביר לגניזה

מתוך משינה של תורה

"ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים... ומן הרמונים ומן התאנים" (יג כג)

האר"י הקדוש אומר על הפסוק: "והימים ימי בכורי ענבים" – שמצוות בכורים מהווה תיקון לחטא המרגלים. הללו המאיסו את הארץ ואילו מצוות בכורים ניתנה משום חיבת הארץ, ועל כן היא נוהגת רק בשבעה מיני הפירות שבהם נשתבחה ארץ ישראל.

ראוי לתשומת לב הדבר, שבמשנה של סדר בכורים מצינו: "אדם יורד בתוך שדו ורואה תאנה שבכרה, אשכול שבכר, רמון שבכר, קשרו בגמי ואומר הרי אלו בכורים" (בכורים פ"ג מ"א) – ומוזכרים כאן רק שלושה משבעת המינים, והם: אשכול, תאנה ורימון, אשר הביאו איתם המרגלים מארץ ישראל... (הגאון ר' מנחם זמבה זצ"ל).

המרגלים: ציירה אהובה קליין (c)

פירת האקס מהי תכלת

התכלת בתורה, היא צמר צבוע בגוון כחול. הצבען, ששימש למטרה זו, הופק מחלזון ימי מסוים.

התכלת היתה חומר יקר-ערך בתקופה העתיקה. בתורה נמנת התכלת בשורה אחת עם הזהב והכסף. ובזכות יוקרה היא נבחרה לשמש כחומר גלם לבגדי כהונה, לבניית המשכן ולציצית. לאחר חורבן בית מקדשנו, הציצית הפכה למצווה היחידה, שבה נמשך השימוש בתכלת. אך זה כאלף וחמש מאות שנה נעדרה התכלת גם מציציותיהם של ישראל. בדורות האחרונים החלו בניסיונות לזהות מחדש את החלזון ואת תהליך צביעת התכלת. ורק בתקופתנו זכינו, בחסדי ה', לראות פירות של ממש לניסיונות אלו. היום, מומחים בתחומים שונים מודים פה אחד, שהחלזון האבוד הוא "ארגמון קהה קוצים". ה"ארגמון" הוא חלזון ים תיכוני. מתחת לקונכייתו נמצאת בלוטה המכילה נוזל שקוף, שממנו מפיקים צבען לצביעת התכלת. מצוות התכלת, כיום, מחדשת את ימיה, והביקוש לפתילי התכלת הולך וגובר.

פירת האכפה הלכות הפרשת חלה

בפרשתנו אנו לומדים על מצוות הפרשת חלה: "ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה". (טו, כ)

איזו עיסה חייבת בהפרשת חלה?

אין חיוב להפריש חלה אלא בעיסה העשויה מחמשת מיני דגן והם: חטין ושעורין וכוסמין ושבלת שועל ושפון. (אפילו מכולם יחד נעשתה העיסה, מצטרפים לשעור חלה החייבת בחלה.

אין חיוב חלה אלא בעיסה הראויה לבוא לידי לחם. עסה, (גם של עוגה) שנלושה בין או בביצים או בשמן, וכדומה, ואין בה מים כלל, מפרישין עליה חלה בלי ברכה. לכן סופגנים שבלילתם רכה ודלילה ועשויה כספוג, וכן כל מיני ריקים שבלילתם רכה מאד והם מטוגנים בדבש, פטורים מן החלה, וטוב להפריש בלי ברכה. וכן עיסה שנלושה על מנת לטגנה או לבשלה, אף אם בלילתה עבה וראויה לבוא לידי לחם וכדומה, פטורה מן החלה. אבל אם עשו אותה על מנת לטגנה או לבשלה ולבסוף לא טגנו אותה או בשלו אותה חייבת בחלה.

שעור עיסה החייבת בחלה

שעור הפרשת חלה בברכה הוא:

על פי ילקוט יוסף - על 1.560 ק"ג קמח.

ולשיטת החזון איש - על 2.250 ק"ג קמח.

ולפי האיש בן חי - על 2.300 ק"ג קמח.

ולפי הגר"ח נאה על 1.670 ק"ג קמח.

כאשר עושים עסה קטנה מהשיעורים הנ"ל מפרישים בלי ברכה. פחות מ- 1.250 ק"ג קמח, לכל הדעות, אין מפרישים חלה כלל.

זמן הפרשת חלה

טוב להמתין מלהפריש חלה עד לאחר גמר הלישה, כשתעשה העסה גוף אחד, ותהא העסה/ות מונחות בכלי ושלא יבלוט הבצק מדפנות הכלי. אם לא הפרישו חלה ונזכרו אחר האפיה, יש להפריש חלה אחר האפיה.

שכחה מלהפריש חלה מערב שבת או יום טוב אין להפריש ביום טוב או בשבת, ואסור לאכול מהמאפה עד מוצאי שבת או יום טוב, עד שיפרישו חלה. אם יש מספר עיסות קטנות, ודוקא מאותו המין והתכולה, ובאותו הטעם, ניתן לצרפן לעסה אחת ע"י הנחת כסוי במפה או בסדין מעל העיסות או החלות. שעת הפרשת חלה היא עת רצון מלפני ה' יתברך, וכדאי להתפלל ולהתחנן ולבקש בקשות בעת היא.

סדר הפרשת חלה

לאחר שהבצק תפח, הפרישי חלה על-פי הסדר הבא:

טוב לטול ידיים ולתת צדקה לפני ההפרשה.

טוב אם קודם הברכה תאמר הפסוק: "ויהי נועם א-דוני א-לוהינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו". ותחזור עליו פעמיים.

לפני שמפרישים חלה מברכים: ברוך אתה א-דוני א-לוהינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להפריש חלה תרומה.

האשכנזים אומרים להפריש חלה [מן העסה]

מיד לאחר הברכה מוציאים מן העסה חתיכת בצק, ואומרים: "הרי זו חלה". מרימים את החלות, ואומרים תחינה.

את החלה המופרשת שורפים באש. לא בתבנית אפיה ולא בשעת האפיה, או גונזים בדרך כבוד. (עוטפים ב-2 נילונים ומניחים בפח)

סיפור ארבעה סיפורה של ההגלה הגדולה

השמועה פשטה במהירות. האדמו"ר מצאנז הגיע לבקר את פליטי השואה השוהים בעיר גוטניק שבגרמניה. היהודים כולם החלו לרוץ לכיוון בתקוה לפגוש את האדמו"ר ולהתברך ממנו.

גם ר' מנדל פשיטיק צ"ל מחסיד גור ששהה במקום בבית החולים הגיע מדדה לכיוונו של האדמו"ר. לפתע קלטו עיניו של ר' מנדל שהאדמו"ר אוזח בידיו משהו מוכר.

ליבו החל פועם בהתרגשות וצעק: "האם האדמו"ר הביא לנו גדילים לעשות מהם ציצית?" שאל כשכולו תקווה.

האדמו"ר שהתמלא התרגשות לראות יהודי שלאחר שנות האימה הנוראות עדיין כל כך שמח לקיום מצות ציצית, הנהן בראשו בשמחה. "אולם", אמר האדמו"ר, "לצערי יש עימי רק סט אחד של חוטים ורק אחד מהנוכחים יוכל לזכות במצוה". בכוונתו היה לערוך הגרלה בין הנוכחים ולתת לזכה את הציצית.

ר' מנדל שהבין כי רק אחד יזכה במצוה, החליט לעשות מעשה. הוא קרע את חולצתו כך שהייתה בעלת ארבע כנפות, ואז אמר לרבי שהיות והוא כעת חייב מדאורייתא בהטלת ציצית בבגדו אזי מן הראוי שיקבל הוא את הציצית.

דמעות עלו בעיני הרבי, דמעות של התרגשות, בראותו עד כמה המצוה חביבה ליהודי. אולם אז פנה הרבי לר' מנדל ואמר: "עוד קודם שבאתי לכאן היה בכוונתי לערוך הגרלה בין הנוכחים, ולכן כולם קנו את הזכות להשתתף בהגלה עוד לפני החיוב שלך במצוה. לכן נערוך את ההגלה בכל זאת".

הסתכל הרבי במבט אוהב בפני הנוכחים וכשנח מבטו על פני ר' מנדל המשיך ואמר: "אולם אין לי ספק שאם כוונתך אכן לשם שמים, אזי תזכה אתה בהגלה והציצית תעבור לידיך".

המתח ששרר בין מאות משתתפי ההגלה היה רב, ואז נשמעה קריאת התפעלות גדולה, כשהתברר שאכן ר' מנדל זכה בהגלה.

סיפור ארבעה נס ההצלה בזכות הציצית

בחור צעיר חלה לא עלינו במחלה קשה שממנה יתייסר ייסורי אימים, והחל לקבל טיפולים כימותרפים בבית החולים, בבואו אל המחלקה אמרה לו האחות שכדי לקבל את הטיפול הנדרש הוא צריך ללבוש בגדים סטריליים ולכן עליו להחליף את בגדיו בבגדי בית החולים. הבחור הסכים לכך, אך הביא עמו לטיפול ציצית מכובסת ומגוהצת, כזו שתענה על דרישת בית החולים לבגד סטרילי.

"בשום פנים ואופן לא אתן לך לעבור את הטיפול הכימותרפי כשאתה לבוש בציצית" אמרה בתקיפות האחות לחולה, "אתה חייב ללבוש רק בגדים סטריליים שבית החולים מספק לחולים"

החולה ניסה להסביר: "אבל הבאתי במיוחד ציצית מכובסת ומגוהצת על פי כללי ההיגיינה של בית החולים, וכפי ההוראות שקיבלתי", וסיים "ללא הציצית אינני מוכן לעבור את הטיפול".

רופא שעבד באזור ששם לב כי הבחור יושב מחוץ לחדרי הטיפולים למעלה משלוש שעות, ניגש ושאלו למה אינו נכנס לקבל את הטיפול. הבחור סיפר לרופא את הסיפור על הציצית. הרופא לאחר ששמע את הסיפור נכנס פנימה לדבר עם האחות.

לאחר מספר דקות יצא הרופא כשכולו אוזח התרגשות וצעק: "נס! נס!" ואז חיבק את הבחור ואמר לו: "נכנסתי לראות איזה טיפול אתה מקבל ואז לתדהמתי שמת לב שהאחות בטעות מילאה במזרק חומר אחר ממה שאתה אמו לקבל, וחומר זה היה יכול ח"ו לדרדר את מצבך עד כדי מות. והנה בזכות ההתעקשות שלך על המצוה זכית וחייך ניצלו!"

זמן מה לאחר שפרסם הגאון הרב יצחק זילברשטיין שליט"א סיפור זה, התקשר אליו הבחור בעל המעשה ואמר לו בהתרגשות שלהפתעת הרופאים, זכה ונרפא לחלוטין תוך זמן קצר ואף זכה להתחתן ולהקים בית בישראל...

אתר ארבעה

"וימצאו איש מקושש עצים" –

- מי היה האיש?
- מאיזה שבט היה?
- מדוע קושש עצים בשבת?
- מה היו שמות בנותיו?

רמז: השאלה האחרונה היא רמז.

תפירת ארבעה ארבעה

בתפזורת הבאה מסתתרים 10 מושגים הקשורים לפרשה. הבה נמצא אותם!

כ	ל	ב	ב	נ	י	פ	נ	ה	צ
ב	ו	פ	ר	י'	ה	א	ר	צ	מ
מ	צ	ו	ו	ת	ו	ג	כ	ה	ק
ב	נ	ה	ט	א	ש	כ	ו	ל	ו
ת	כ	ל	ת	ל	ע	ת	ר	י	ש
ז	ב	ת	ח	ל	ב	ו	ד	ב	ש
ס	י'	י	נ	ל	נ	ס	כ	ד	ע
ת	ר	ו	מ	ה	נ	ד	ח	ק	צ
צ	י	צ	י	ת	ו	ז	ל	א	י
פ	א	ע	ג	ח	נ	מ	ה	ש	מ

סיפור ארבעה

ספסופה היא מושב במועצה האזורית מרום הגליל, כ-4 ק"מ צפונית למושב מירון. המושב נוסד בשנת 1949, ובשנות החמישים התיישבו במקום עולים ממרוקו ומתוניס. עבר זמן מה ובאזור הוקם בית ספר חלוני, שהיה מיועד אף לילדי מושב זה.

עמדו ההורים בדילמה, לאן לשלח את ילדיהם. האם לשלחם למוסדות חנוך תורניים אך רחוקים, או לבית הספר החלוני אך הקרוב יותר. "לא נורא, נשלח את החנוך בבית", אמר אחד ההורים. "בבית הוא יראה מסורת, ובבית הספר ילמד חשבון ואנגלית".

"אבל זה לא עובד ככה!" אמר הורה אחר, "הוא יהיה משפיע מהמורים, מהחברים, מי יודע מה ישמר ר' ששיהיה גדול! עדיף שנשקיע בו היום ובעתה ה' נראה תוצאות".

"אבל גם ככה אנחנו לחוצים בכסף, ובית הספר החדש הוא בלי שכר למוד והנסיעות הרבה יותר זולות. מה נעשה?"

כך התנהלו הדיונים בבתים רבים, בהם התלבטו בני הבית לאיזה בית ספר לשלח את ילדיהם. למוסדות החנוך התורניים והרחוקים יותר, או לבית הספר החדש אך החלוני.

שמעו על כך פעילי החנוך החרדי - ונחרדו. ידוע ידעו שחנוך חלוני - עלול להזיק מאוד מאוד לאותם ילדים, אך חששו שדבריהם לא יפלו על אזנים קשובות.

"מה נעשה?" שאלה אחד הפעילים. "אולי נזמין רב שידיבר עם ההורים ויסביר להם כמה חשוב החנוך התורני?" הציע פעיל נוסף. "ואיזה רב נדאי להזמין?"

"אולי נבקש מהרבבא סאלי!" צץ לפתע הרעיון. ידעו הפעילים שהרבבא סאלי, הצדיק המופלג שהגיע ממרוקו, מכיר את העולים, ואת דבריו הם יקבלו וישמעו באהבה וברצון.